

Andreas Holm, Kapellan i Skien menighet og
Borgestad menighet
Skoglivegen 10c
3718 SKIEN

5. september 2016

Til
Kirkerådet
Postboks 799 Sentrum
0106 OSLO

Hørings svar: «Vigselsliturgi og forbønnsliturgi for likekjønnede og ulikekjønnede par»

Kirkerådets har sendt saken «Vigselsliturgi og forbønnsliturgi for likekjønnede og ulikekjønnede par» ut på høring. I tillegg til adresserte høringsinstansene så er det blitt invitert til åpen høring. Dette er noe jeg har ønsker å benytte meg av.

Innledende kommentarer:

- Seksualitet og samliv er for mange mennesker noe som oppleves som en stor og viktig del av livet. Derfor er det viktig at kirken tar spørsmål som har med dette å gjøre på dypeste alvor. Ikke minst er dette også viktig i forhold til alle som opplever en annen seksualitet/seksuell tiltrekking enn den heterofile. Kirken har også et ansvar for å møte mennesker med kjærlighet, medfølelse og omtanke, uansett hvilken seksualitet man har eller hvordan man lever den ut. Det er også viktig at kirken fremholder Guds barmhjertighet, nåde og tilgivelse.
- Men disse tingene bør ikke bli forstått som det samme som at kirken skal støtte, legitimere og velsigne alle måter å leve seksualiteten ut på. Heller ikke at kirken bør lage ritualer for alle samlivsformer som samfunnet lager rammer for. Kirkens oppgave er isteden å se på hva Bibelen og bekjennelsesskriftene sier om disse ting og veilede mennesker ut fra dette (Matt 28,18-20). Det bør selvsagt også være en selvfølgelighet at man etterstreber at liturgier som utarbeides og godkjennes er i overensstemmelse med dette.

Svar på høringsspørsmål:

1. Det står at liturgien skal være «tilsvarende» den liturgien som finnes i dag. En viktig del av dagens liturgi er at den henviser til hva Bibelen sier om ekteskapet. Dette moment er helt tatt ut som en obligatorisk del av forslaget til ny liturgi. Med andre ord så ignorerer denne liturgien fullstendig hva Bibelen sier om ekteskap og samliv. Jeg

mener derfor at forslaget til ny liturgi ikke er tilsvarende dagens liturgi ettersom den ikke inneholder en Bibelsk basis for ekteskap og samliv.

2. Et forslag som en annen benevnelse er: «Vigselsordning med en kjønnsnøytral ekteskapsforståelse.» Benevningen «kjønnsnøytral» burde være en benevning som er sakssvarende for mange av dem som ønsker en slik liturgi: Flere av dem har jo uttalt et veldig sterkt ønske om at den nye liturgien skal kunne brukes av både ulikkjønnede og likekjønnede par med henvisning til at det ikke var noen forskjell på likekjønnede og ulikkjønnede ekteskap. Med andre ord er kjønn uvesentlig i deres ekteskapsforståelse. En slik benevnelse kan også gjøre det enklere for prester og andre kirkelige ansatte å forklare og henvise til hvorfor man ikke ønsker å bruke en slik liturgi/medvirke ved vielse som bruker denne liturgien: Det handler om at man har en annen ekteskapsforståelse. Man ønsker ikke å bruke den nye liturgien ettersom den har en ekteskapsforståelse der kjønn ikke har betydning for ekteskapet, og det mener man strider mot ekteskapsforståelsen man finner i Bibelen.

3. Det er etter min mening prinsipielt viktig og i tråd med kirkemøtets vedtak at de alminnelige bestemmelsene som vedtas bare gjelder for den nye liturgien og ikke for dagens liturgi. Dette ettersom de to liturgiene har to forskjellige og motstridende ekteskapsforståelser. De alminnelige bestemmelsene er med å definere denne forståelsen, bla. gjennom å beskrive hvem som kan inngå ekteskap («kvinne og mann» eller «to personer»). Derfor er det viktig at dagens alminnelige bestemmelser fastholdes for dagens liturgi.

I forslaget står det at «forrettende prest har avgjørelsesmyndighet når det gjelder bruk av denne liturgien.» Om man ønsker å respektere de av oss som har et tradisjonelt syn så er det grunnleggende viktig at det også eksplisitt skrives at også andre kirkelig ansatte *skal* kunne velge om de vil delta ved vielser som bruker liturgien som er både for likekjønnede og ulikkjønnede par. Det er også viktig at denne valgfriheten handler ikke bare om vielse av likekjønnede par, men om alle vielser der den nye liturgien brukes. Grunnen til dette er at for mange av oss er hele den ekteskapsforståelse som ligger til grunn og uttrykkes i denne liturgien er problematisk, ikke bare hvilket par som vies. Om ikke valgfriheten gjelder for alle vielser med den nye ekteskapsliturgien betyr det et løftebrudd i forhold til løftet om å respektere to syn. Jeg mener det også er viktig at det uttrykkes «skal» og ikke bare «bør» som det var skrevet i kirkemøtets vedtak fra 2016 – for å unngå å skape noen som helst usikkerhet rundt denne valgfrihet. Selv om mange ansatte har fellesrådene som arbeidsgiver er dette en regel som kirkemøtet bør kunne ha hjemmel til å

bestemme på lik linje med at kirkemøtet bestemmer mye annet, ikke minst i forhold til vielser, som fellesrådene må forholde seg til.

4. Man kan spørre seg hvorfor vi begynner vielsen med «i Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn» eller «nåde være med dere...» - når mange som ønsker den nye liturgien har sagt at ekteskapet bare er en borgerlig ordning. Hvorfor skal vi da begynne hele vielsen med å kommunisere at dette skjer i den treenige Guds navn?
5. I de innledende ordene til skriftlesning står følgende ting «Når to mennesker velger å leve sammen i ekteskap, stadfester Gud dette fellesskapet med sin velsignelse. Ekteskapet er Guds gode gave.» Spørsmålet er hvor man henter den bibelske begrunnelsen for denne påstand i forhold til likekjønnede ekteskap. I Bibelen er den gjennomgående forståelsen at ekteskapet handler om mann og kvinne og de steder som handler om likekjønnet samliv avviser dette (se mer lenger ned). At da hevde at Gud stadfester dette med sin velsignelse er minst sagt problematisk. Det kan jo hende at noen mener de har fått en personlig åpenbaring fra Gud om dette. Det er da den eneste begrunnelsen jeg kan finne til at noen kan hevde at dette. Vi pleier ikke å lage liturgi som bygger på personlig åpenbaring, men på bibelordet. Jeg kan ikke se at man der har dekning for å hevde noe slikt som står i forslaget til liturgi. Dermed er det veldig problematisk å dette med i liturgien og bør helt klart avvises.
6. I ekteskapsliturgien som brukes i dag henvises til to veldig sentrale tekster i Bibelen om ekteskapet; et fra skapelsen og et om Jesu egne ord om ekteskapet. I den nye liturgien er det ikke lenger noen bibeltekster om hverken ekteskap eller samliv. Det er jo på ingen måte mangel på bibelsteder som handler om disse temaer og da er det veldig unaturlig at ikke noen av dem er obligatoriske. Hvis disse tekstene som handler om disse temaene oppleves som problematiske å bruke i forhold til likekjønnede par så gir det jo sterke grunner å stille seg spørrende til hvor godt bibelsk fundert en slik ekteskapsforståelse virkelig er.

Istedenfor sentrale tekster om ekteskap, samliv og familie brukes Sal 36,6-10. Det er for så vidt en fin bibeltekst. Men den handler jo ikke direkte hverken om ekteskap, samliv eller familie og det oppleves derfor som noe søkt at en slik tekst er obligatorisk lesning i en vielse.

Den andre teksten er 1 Joh 4,7-12. En tekst som handler om kjærlighet med oppfordringen «la oss elske hverandre.» Med denne som obligatorisk lesning i en vielse blir den nok lett forstått som en bibelsk legitimering av ekteskapet som skal inngås, også likekjønnede. Dermed mener jeg at teksten blir (mis)brukt for å si noe den faktisk ikke sier. Den kjærligheten som det tales om her er Guds frelsende kjærlighet i Jesus Kristus, agapè- kjærligheten, som vi riktignok er kalt til å reflektere i våre liv og samliv, men som det ikke er grunnlag for å identifisere med vår erotiske

kjærlighet. Vår erotiske kjærlighet er jo også delvis skadet av syndefallet, uansett om er tiltrukket av det andre kjønn eller samme kjønn eller begge deler. Dermed bør vi passe oss for å lage en liturgi der alt det som vi i dag oppleve som kjærlighet blir tolket som det samme som Guds agape-kjærlighet.

7. Etter løftene så sier presten at han/hun erklærer paret som rette ektefolk. Ut fra Norges ekteskapslovgivning er det mulig å erklære to mennesker av samme kjønn som ektefolk. Så fra et juridisk ståsted er det mulig å si det. Men en kirkelig vielse har også en religiøs side og fra en kristen forståelse mener jeg en slik erklæring er som meget problematisk. Hverken i Bibelen og bekjennelsesskriftene som Den norske kirke skal bygge på kan jeg ikke se gir noen hjemmel for å benevne par av samme kjønn som «ektefolk.» Derfor mener jeg at en bruk av en slik erklæring i en kirkelig vielse for likekjønnede må tas bort.
8. Flere momenter i forbønnen er formulert på en måte som oppfattes som at de gir en kirkelig legitimitet for forholdet. Som tidligere nevnt er en slik legitimering av likekjønnet samliv problematisk ut fra en bibelsk forståelse av ekteskapet.

Videre er det også formuleringer som kan være problematiske med tanke på spørsmål rørende barn og forplantning. Formulering «å bygge sitt hjem» brukes i begge forslagene – hvilket naturlig nok lett fører tankene til å skaffe barn. I alternativ B blir henvisningen til barn enda tydeligere. Der står det: «så det blir et sted der [barn kan vokse opp i trygghet].» Forbønnen gir dermed legitimitet til at likekjønnede par skaffer barn. Ettersom det ikke er mulig biologisk for likekjønnede par å skaffe barn med hverandre innebærer det med nødvendighet at man må benytte seg av andre metoder og måter for å få barn (f.eks. surrogati, sæd- og eggdonasjon, prøverør) . Dette er metoder og måter som i seg selv løfter mange problemstillinger. FNs Barnekonvensjon i artikkel 7.1 erklærer at «barn har rett til, så langt det er mulig, å kjenne sine foreldre og få omsorg fra dem.» Når bønnen legger til grunn en forståelse av barn som en naturlig del av dette samlivet kan dermed denne retten bli neglisjert. Det står for så vidt skrevet i høringsdokumentet at tilleggsordene om barn at skal vokse opp i trygghet er tenkt å kunne brukes «der det allerede finnes barn i familien.» Men dette står det ikke noe om i selve liturgien eller instruksjonene i liturgien, så det finnes da ingen hindringer for at disse ordene også brukes for likekjønnede par som ennå ikke har barn. Videre er det naivt å tro at slike formuleringer om barn i en liturgi for likekjønnede ekteskap ikke også kommuniserer at det ikke er så viktig hvorvidt barn helst bør ha både en far og mor eller om dette ikke har noen betydning.

9. Forslag til andre tekster som kan leses:

Det lagt inn noen nye forslag på tekster som kan leses i tillegg til de tekstene som finnes i dagens liturgi:

- 1 Mos 2,18-20. 1 Mos 2 er en tekst som jeg mener i utgangspunktet burde passe godt å lese på vielser. Problemet er at man har plukket disse versene helt ut av sin kontekst. Den slutter abrupt med ordene «Men til seg selv fant mennesket ingen hjelper av samme slag.» Men det er jo ikke der historien slutter. Leser vi videre får vi høre at Gud skapte kvinnen og hele teksten slutter med orden: «Derfor skal mannen forlate sin far og sin mor og holde fast ved sin kvinne, og de to skal være én kropp. Begge var nakne, både mannen og kvinnen, og de skammet seg ikke for hverandre.» Gjennom å utelate fortsettelsen, det i teksten som faktisk handler om hvordan Gud valgte å løse utfordringen med at mannen var alene, så mener jeg at man misbruker av teksten. Dette gjelder ikke minst hvis den brukes i vielser av likekjønnede par. For teksten handler om hvordan mann og kvinne trenger hverandre – ikke at enhver løsning på å ikke være alene er riktig. Hvis denne teksten skal brukes i vielse mener jeg derfor at det er nødvendig å lese vers 18-25 i kapittel 2 (og ikke avslutte etter vers 20), om man vil være tro mot teksten selv.
- Rut 1,16-17. Dette er en tekst som jeg mener er relevant i når man snakker om relasjoner, ikke minst i relasjon mellom to av samme kjønn. Den viser på at fellesskap, kjærlighet, og vennskap mellom to personer ikke trenger å innebære seksuelt samliv eller ekteskap mellom dem. Isteden kan de ha en god, tillitsfull, omsorgsfull og trofast relasjon uten det. Men problemet er her igjen som med forrige tekst at man plukker versene her helt ut av konteksten. Leser vi litt tidligere i teksten får vi vite at det er til sin svigermor Rut sier disse ordene og Leser vi videre så får vi vite at Rut gifter seg med en slektning til sin svigermor Noomi. Men hvis disse versene leses som forslaget er kan de lett forstås som å handle om en ekteskapsrelasjon, og det stemmer jo over hode ikke. Ikke minst finnes det en fare for at i en vielse av et likekjønnet par så kan disse versene bli forstått som at Rut var forelsket og attrahert av en annen kvinne , med andre ord at hun var lesbisk. Det er selvsagt mulig at det var slik, men teksten gir selv ikke noen grunn til å tro det, heller tvert imot med tanke på hennes relasjon til Noomis sønn og senere til Boas. Dessuten er det verdt at merke seg at selv om hun skulle ha vært lesbisk så valgte hun å gifte seg med en mann og leve i ekteskap med ham allikevel. Dette gjør at jeg mener denne teksten er komplisert å bruke i en vielse og derfor ikke bør legges inn som alternativ.
- Videre legges de to lesningene som er obligatoriske i dagens liturgi inn som valgbare tekster (Matt 19,4-6 og 1 Mos 1,27-28). Dette er selvsagt veldig passende å bruke i vielser. Det er bare, som tidligere nevnt,

bemerkelsesverdig at de ikke er med som obligatoriske element når dette er en seremoni for ekteskap. Å ikke bruke Jesu egne ord om ekteskapet når man skal inngå ekteskap i en kirke burde jo egentlig ikke være mulig. Men det er klart at begge disse tekstene peker tydelig på ekteskapet som noe som er for mann og kvinne. Dermed er det klart det ikke skulle oppleves helt lett å bruke dem når to menn eller to kvinner inngår ekteskapet. Utelatelsen av disse ordene som obligatoriske elementer viser jo tydelig hvor sterkt den nye liturgien bryter med dagens liturgi og dagens ekteskapsforståelse, så vel som med bibeltekstene selv og bør være en advarsel mot den nye liturgien.

I tillegg videreføres de tekster som finnes i dagens liturgi. Noen bemerkninger til noen av dem:

- Det er tre tekstforslag fra Solomons høysang. Boken handler om kjærligheten mellom mann og kvinne; om to personer av forskjellige kjønn som attraheres av hverandre (dessuten tolket som Gud og Israels folk/kirken). Å bruke disse tekstene i forhold til likekjønnede par skulle dermed være å bruke tekstene mot sin egen kontekst og forståelse og er dermed problematisk.
- Det finnes flere tekster fra den Paulinske litteraturen. Å bruke disse tekstene på en måte som legitimerer og bekrefte likekjønnet samliv og ekteskap er å bruke dem fullstendig mot forfatterens egen intensjon ettersom vi vet at Paulus andre steder avviser likekjønnet samliv. Aller tydeligst blir dette i teksten fra Romerbrevet og teksten fra 1. Korinterbrevet ettersom Paulus tidligere i begge disse brevene skriver om likekjønnet samliv og avviser det og formaner til å ikke leve slik. Å da bruke disse tekstene i en liturgi for likekjønnet ekteskapsinngåelse viser på lite bibelfaglig bevissthet og er etter min mening å misbruke tekstene.

Andre forslag på tekster:

- Når man skal ha en liturgi i kirken som handler om likekjønnet samliv så hadde det i normale tilfeller vært naturlig å gjøre seg bruk av noen av de tekstene i Bibelen som faktisk handler om dette tema, i hvert fall om man ønsker at liturgien skal bygge på en bibelsk forståelse av samliv. Derfor er det på en måte bemerkelsesverdig at ingen av tekstene i Bibelen som faktisk handler om likekjønnet samliv finnes med i liturgien, hverken som obligatoriske eller valgfri tekster. F.eks. finnes 1 Kor 6,9-11 og Rom 1,18-28 som begge er tekster som handler om dette (den senere taler jo også om seksuelt samliv mellom kvinner, noe som ikke er veldig vanlig i antikke tekster) og som da burde være relevante å bruke i en seremoni som handler om likekjønnet samliv. Når man ikke velger å gjøre det stiller det store spørsmålsteget ved hvor bibelsk fundert den nye liturgien er. Men når man ser på disse tekstene er det kanskje ikke så underlig at det er slik, ettersom

samtligte tekster i Bibelen som handler om dette stiller seg kritisk til det. Disse tekstene passer altså ikke med den forståelse for likekjønnet samliv som man ønsker å formidle i den nye liturgien. Noen vil hevde at de tekstene i Bibelen som handler om likekjønnet samliv referer til noe helt annet enn det vi har i dag. Men ser man på andre antikke kilder fra samme tid virker det som at det også på denne tid var kjent med likekjønnede gjensidige kjærlighetsforhold (Bjørn Helge Sandvei har skrevet en oversiktlig redegjørelse for dette: <http://storage.cloversites.com/tilhelhet/documents/Homofilt%20samliv%20i%20historisk.pdf>). Dessuten virker tekstene i Bibelen, ikke minst Rom 1, ha en prinsipiell tilnærming til spørsmålet. Dermed fremtrer et bilde av en liturgi som legitimerer og bekrefter samliv som bibeltekstene isteden avviser. En slik liturgi mener jeg blir veldig problematisk for kirken å vedta ettersom kirkens liturgi skal bygge på og være i samsvar med skriften. Fremfor alt kan man spørre seg hvorvidt innføringen av en slik liturgi er riktig i forhold til alle som ønsker å leve sitt liv i samsvar med Bibelen og samtidig kjenner tiltrekking til samme kjønn. Er det da den veiledning kirken burde gi?

10. En forbønnsliturgi for likekjønnede par er like prinsipiell problematisk som en vigselsliturgi ettersom en slik liturgi også er med på å bekrefte og legitimere en slik ekteskapsforståelse. Derfor er det viktig å sikre at det er anledning for prester og andre ansatte å velge at ikke bruke denne forbønnsliturgien eller å delta i seremonier der denne brukes, på linje med valgmuligheten i forhold til den nye vigselsliturgien. Forbønnsliturgien ligner på mange måter vigselsliturgien, derfor henviser jeg ellers til de svar jeg har gitt i forhold til den.

11. Andre kommentarer:

Det er påfallende at gjennom hele ekteskapsliturgien så er det ingen obligatoriske elementer som henviser til noen av de stedene i Bibelen som handler om ekteskapet eller samliv. Videre er det påfallende at heller ikke noen av tekstene i Bibelen som handler om likekjønnet samliv er brukt hverken som obligatoriske element eller forslag på tekster som kan bli lest. Disse forhold i seg gjør at det er grunn å stille spørsmål ved en slik liturgis legitimitet i kirken.

Når forslaget til ny ekteskapsliturgi kom fra kirkerådet så ble det også sagt av de som arbeidet med dette at det bød på utfordringer å finne passende bibeltekstene. En slik erfaring i arbeidet med å lage en liturgi bør tas på alvor og gir grunn til igjen å spørre seg om en slik liturgi virkelig stemmer overens med skriftens ekteskapsforståelse.

Min gjennomgang av liturgien, tekstforslagene og andre relevante bibeltekster peker tydelig også på at det ikke finnes hjemmel for en liturgi for hverken likekjønnet ekteskap eller samliv i Bibelen. Isteden er den gjennomgående forståelsen der at ekteskapet er for mann og kvinne. Ikke minst er det denne forståelsen vi finner i Jesu egne ord.

Mange av dem som har argumentert for at kirken skal godta likekjønnet ekteskap har argumentert at det er uproblematisk ettersom ekteskapet er en ren borgerlig ordning; det hører til verdslige regimentet og ikke det åndelige. En slik vurdering stiller jeg meg sterkt spørrende til, ikke minst med tanke på at samlivsspørsmål er et viktig tema mange steder i Bibelen. Uansett er det ironisk at de som poengterer at ekteskap bare er en borgerlig ordning samtidig synes det er så viktig at kirken åpner for en liturgi for likekjønnede par. Hvis det bare hadde vært en ren borgerlig ordning burde den mulighet som finnes i dag med borgerlig vielse for likekjønnede par godt ivareta det.

Høringsinstanser: Jeg noterer at en av høringsinstansene er Åpen Kirkegruppe, men at ingen andre kristne organisasjoner som fokuserer på spørsmål rørende seksualitet, familie og samliv er adressert. Det hadde f.eks. vært mulig å etterspørre svar fra morfarbarn og «til helhet.» Det har man altså ikke gjort. Hadde det ikke vært bra å få disse organisasjoners uttalelser også?

Innføring av ny liturgi i kirken: Kirken liturgi uttrykker kirkens lære og er derfor noe kirken bør kunne stå felles om. Derfor bør det etter mitt syn være stor enighet rundt innføringen av nye liturgier. Jeg kan ikke se at det finnes en slik felles enighet rundt denne liturgien i dag. Halvparten av biskopene har uttalt at de egentlig mener likekjønnet ekteskap ikke er i enighet med evangelisk-luthersk lære. Det forrige kirkemøtet avviste liturgi for likekjønnet ekteskap. Mange prester har dessuten offentlig gått ut med at de mener dette strider mot kirkens lære og man kan anta at det er enda flere som også mener det uten at ha gått så tydelig ut offentlig med det. Når det finnes så sterke innvendinger mot den ekteskapsforståelse som en slik liturgi legger til grunn og det ikke er noen tydelig enighet kring den så mener jeg det er meget problematisk om den blir innført. Nye liturgier som innføres bør være noe som kirken står samlet om – det kan den ikke i forhold til denne liturgien.

Kirkens enhet:

- Kirkens enhet er noe som betones veldig sterkt i Bibelen. En innføring av en ekteskapsliturgi som innefatter også likekjønnede par innebærer en splittelse, både i forhold til andre kirker og innad i Den norske kirke. Ser vi til mange andre kirker som har innført likekjønnet ekteskapsliturgi så vet vi at samarbeid med andre kirker har blitt vanskeligere og at noen kirkesamfunn

tom. har valgt å si helt opp kontakten. Flere andre kirkesamfunn i Norge har også gitt uttrykk for at innføring av en slik liturgi vanskeliggjør for samarbeidet. Vi har allerede sett at det på en del steder i landet, for eksempel i Kristiansand, har lett til problemer i forhold til andre menigheter og samarbeid. I tillegg vet vi at det er prester, andre kirkelige ansatte og medlemmer som har eller kommer å forlate Den norske kirke pga. innførelsen av denne liturgien. Mange av de medlemmene som slutter er blant de som vært de mest trofaste i kirken og som har vært viktige medspillere i menighetens arbeid. Hvordan da biskopene som har et særlig ansvar for kirkens enhet kan utforme og stemme for et vedtak som innebærer at likekjønnet ekteskap innføres er for meg uforståelig.

- Det blir fra de som vil innføre denne liturgien fremhevet at kirkemøtet har vedtatt at dette spørsmålet ikke er kirkesplittende. Det finnes mye å si om en slik påstand:
  - i. For det første så er det ikke akkurat dette som kirkemøtet har vedtatt, men isteden følgende ordlyd: «uttrykke at uenigheten ikke er av en slik karakter at det gudstjenestelige og sakramentale fellesskapet i Den norske kirke må brytes.» Bruken av ordet «må» innebærer også at denne uenigheten «kan» ha en slik karakter at det gudstjenestelige og sakramentale fellesskapet i Den norske kirke må brytes. Erfaringer fra både vårt eget land og andre land så ser vi at det spørsmålet nettopp kan innebære dette. Vedtaket taler heller ikke spesifikt om konsekvensene av innføring av en ny liturgi for likekjønnet ekteskap, men kan og bør heller, etter min mening, forstås ut fra en situasjon i kirken der forskjellige mennesker har ulikt syn. Mange som ønsker liturgi for likekjønnede par tar vedtaket til inntekt for å hevde at innføringen av likekjønnet ekteskap ikke får noen konsekvenser for kirkens enhet, men jeg kan ikke se at det er en slik forståelse som ligger i selve vedtaket. Med tanke på hvilke personer som dessuten var med å stemte for dette vedtaket er en slik tolkning ikke rimelig.
  - ii. For det andre er kirkens enhet ikke noe man kan vedta i et kirkemøte. Et kirkemøte kan vedta splittelse, men det kan ikke vedta enhet. Enhet er noe som kommer til uttrykk i praksis. Som allerede gjort rede for vet vi at en innføring av likekjønnet ekteskapsliturgi kommer å bety splittelse i kirken. Det er vel ikke noe spørsmål i moderne tid som har vært så kirkesplittende rundt om i verden og i Norge som nettopp spørsmålet om likekjønnet samliv og ekteskap? Å bare avvise at det er kirkesplittende med å henvise til et vedtak i kirkemøtet er ikke å ta spørsmålet om kirkens enhet på alvor.
  - iii. Videre sier biskopene Bondevik, Osberg og Bergen samlet i utredningen Kirkens enhet og troens fundamenter fra 1997 (altså

mindre enn 20 år siden): «Å sidestille heterofilt ekteskap med homofilt samliv er i strid med grunnleggende etiske prinsipper i Bibelen og må anses som kirkesplittende vranglære.» Jeg kan ikke se hva som skulle ha gjort at en slik vurdering ikke skulle være gyldig lenger i dag. Det er bemerkelsesverdig hvor taus mange av dagens biskoper har vært rundt denne uttalelsen.

- Med tanke på den store splittelse som innføringen av likekjønnet samliv innebærer bør alle involverte i denne prosessen spørre seg: Finnes det bibelske belegg som sier at det er så viktig å innføre likekjønnet ekteskap at det er verdt den splittelse som det også innebærer?

Prosesen frem til vedtaket:

- Prosesen frem til vedtaket å utarbeide en slik liturgi mener jeg på mange måte har vært under all kritikk. Kirkevalget ble i praksis til stor del en folkeavstemning for og imot likekjønnet vielse. Kirkens lære bør være fundert på skriften og ikke folkets mening og da er et vedtak som i praksis et resultat av en folkeavstemning problematisk.
- Når en del av biskopene på den ene siden mener at det ikke er teologisk grunnlag for likekjønnet ekteskap, samtidig som de stemmer for vedtaket som innebærer at kirken åpner for det utarbeides liturgi som likekjønnede par kan bruke med henvisning til kirkemøtets sammensetning gir det signaler om at folkemeningen er viktigere enn de teologiske vurderingene for hva kirken skal lære. Biskopene virker i denne prosessen også å forstå seg selv som fremfor alt arbeidsgivere som skal prøve å ivareta sine forskjellige ansatte med hver og en sitt syn, fremfor å være biskoper som har ansvar for læren som er i kirken. Dette mener jeg er feil fokus.
- Videre mener jeg at utformingen av selve vedtaket på kirkemøtet 2016 var problematisk, dels med tanke på kommunikasjon og dels på et prinsipielt grunnlag. I rapporteringen, både mange steder i media og på kirkens egen nettside, så ble alle de som stemte for vedtaket, deriblant alle biskopene, tatt til inntekt for at kirken skal utarbeides en liturgi som inkluderer likekjønnede par. Samtidig så sier en del av dem som stemte for vedtaket, deriblant noen biskoper, at de slett ikke hadde stemt for at det skulle utarbeides liturgi for likekjønnede par og henviste til punkt 4 i vedtaket som taler om et mindretall som ikke ønsker at det utarbeides en slik liturgi. Dette har jo skapt minst sagt stor forvirring blant mange i kirken og har i media gitt en bild av en kirke som står mer samlet bak en ny liturgi enn den faktisk gjør. Prinsipielt mener jeg dessuten at et vedtak med fullstendig motstridende vedtak også er problematisk. Selv om det kan finnes grunn å tro at det i kirkemøtet finnes en

majoritet for en ny liturgi finnes det altså i dag ikke noe vedtak eller avstemning som faktisk viser det. Det bygger bare på en antakelse. Dertil tilslører en slik måte å ta beslutning på den motstanden som kan finnes mot en slik ny liturgi. Jeg er ingen ekspert på kirkejus, men har fått fortalt at det noen ganger trenges 2/3 flertall i kirkemøtet hvis biskopene ikke er enige. Dette er jo for å sikre at det ikke innføres nye ordninger i kirken som strider mot læren. Men gjennom å utforme vedtak slik som det ble gjort på kirkemøtet i år, finnes det fare at man legger opp til en praksis som kan gå rundt et slikt reglement.

Konkluderende kommentar:

Gjennomgangen av liturgien bekrefter det veldig mange tidligere har påpekt: at en liturgi for likekjønnet ekteskap ikke er i overensstemmelse med bibelens forståelse av ekteskap, samliv og familie. Det er ingen obligatoriske tekster fra Bibelen om handler om ekteskap og samliv. Med tanke på at slike tekster bygger på en forståelse av ekteskapet som forbeholdt mann og kvinne og at det er i denne rammen som seksuelt samliv hører hjemme, så skulle det også være vanskelig å bruke dem i en liturgi for likekjønnede. Dessuten er tekstene i Bibelen om likekjønnet samliv fullstendig ignorert. Dermed kan jeg ikke se at det er riktig å innføre denne liturgien. En slik liturgi som denne, som bygger på en kjønnsnøytral forståelse av ekteskapet og som åpner for likekjønnede par, mener jeg derfor må avvises i sin helhet. Hvis kirken innfører den kan jeg ikke se annet at den bryter med Bibelen, som jo er det som kirkens lære skal baseres på. Det er alvorlig.

Dessuten innebærer innføring av en slik liturgi en alvorlig splittelse av kirken; både innad i kirken og i forhold til andre kirkesamfunn. Med tanke på Bibelens tydelige formaning om enhet burde hensynet til dette være nok i seg selv til å avvise hele liturgien.